

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ "ΔΗΜΗΤΡΑ"

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών

(Βασιλικά, Λουτρά Θέρμης)

Δρ. Ιωάννης Σπανός

Τακτικός Ερευνητής

**«Κρασιά: Μία νέα καλλιέργεια με
πολύτιμες ιδιότητες»**

Λαμία, 16 Μαΐου 2012

Τοποθέτηση του προβλήματος

- Σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες, και στην Ελλάδα, ιδιαίτερα τα τελευταία έτη, δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην καλλιέργεια νέων φυτών (**super foods**) που παράγουν καρπούς με υψηλή διατροφική ή φαρμακευτική αξία, όπως αρόνια, κράνα, ιπποφαές, βατόμουρα, φραγκοστάφυλλα, μύρτιλλος, κ.α. Οι καρποί αυτοί είναι πλούσιοι σε βιταμίνες, πολύτιμα ιχνοστοιχεία και χαρακτηρίζονται από ιδιάζουσα γεύση και άρωμα.

Cornus mas L. (Κρασιά)

Γεωγραφική εξάπλωση

- Η κρανιά (*Cornus mass*), είναι ένα πολύτιμο δασοπονικό είδος, το οποίο απαντάται φυσικά στην νότια, κεντρική Ευρώπη, και δυτική Ασία.

Ιστορική χρήση

- Η κρανιά είναι είδος γνωστό από την αρχαιότητα, και χρησιμοποιήθηκε ευρύτατα (τόσο το ξύλο όσο και οι καρποί). Το φυτό είναι γνωστό από την εποχή του Ομήρου με το όνομα «Κράνεια», και σύμφωνα με τον Θεόφραστο το ξύλο της κρανιάς ήταν πιο σκληρό και από το κόκαλο, και χρησιμοποιούνταν για κυνηγετικές λόγχες, ακόντια, τόξα και μαστούνια.
- Επίσης, ο Πausanias ανέφερε ότι οι αρχαίοι Έλληνες κατασκεύασαν τον Δούρειο Ίππο με ξυλεία κρανιάς, που υλοτόμησαν από το ιερό δάσος του Απόλλωνα.

Γενικά-Περιγραφή του είδους

- **Είναι φυλλοβόλος θάμνος ή μικρό δένδρο (ύψος μέχρι 10μ.) με κόμη σφαιρική και φλοιό σταχτοκίτρινο.**
- **Στην Ελλάδα απαντάται σε όλες σχεδόν τις ημιορεινές και ορεινές περιοχές της χώρας.**
- **Είναι είδος μακρόβιο και πολύτιμο, και μπορεί να καλλιεργηθεί ευρύτατα σε πολλές περιοχές της Ελλάδας.**

Ανθοφορία

- Το φυτό ανθίζει στα τέλη της χειμερινής περιόδου (Φεβρουάριος-Μάρτιος), τα άνθη είναι κίτρινα, μασχαλιαία, με μικρό ποδίσκο, μικρά (έως 1εκτ.) και φύονται σε μικρά σκιάδια (10-15).

Καρπός (κράνα)

- **Ο καρπός είναι δρύπη (1,5 εκτ) με έντονο ερυθρό χρώμα, ωοειδή, σαρκώδης, βρώσιμος και ωριμάζει τον Σεπτέμβριο.**
- **Η συλλογή του καρπού γίνεται χειρωνακτικά ή με δίχτυα.**
- **Ο καρπός πλένεται και καταναλώνεται νωπός για βρώση (σε διάστημα ολίγων ημερών) ή ψύχεται για προϊόντα μεταποίησης (ποτά, γλυκά, μαρμελάδες, κ.α.).**

Απαιτήσεις

- **Ευδοκιμεί σχεδόν σε όλα τα εδάφη (γόνιμα έως μέτρια γόνιμα, pH 5,5 έως 7,5).**
- **Αντέχει σε χαμηλές θερμοκρασίες και παγετούς (-30o C).**
- **Απαιτεί ημίσκια περιβάλλοντα, αλλά δύναται να ευδοκιμήσει και σε ηλιοφάνεια.**
- **Είναι είδος ανθεκτικό σε ασθένειες, και ειδικά στην χώρα μας δύσκολα προσβάλλεται από έντομα και μύκητες**

Πολλαπλασιασμός

- **Ο πολλαπλασιασμός γίνεται με μοσχεύματα (από νεαρά κλαδιά) και παραφυάδες, και δυσκολότερα από καρπούς.**
- **Ο ευκολότερος τρόπος αναπαραγωγής της κρυνιάς είναι με μοσχεύματα. Τα μοσχεύματα πρέπει να προέρχονται, είτε από νεαρά κλαδιά με φύλλα που λαμβάνονται τέλος της άνοιξης ή αρχές καλοκαιριού (Μάϊος-Ιούνιος, είτε από νεαρά κλαδιά χωρίς φύλλα τέλος του φθινοπώρου και την χειμερινή περίοδο (Νοέμβριος-Ιανουάριος).**

Πολλαπλασιασμός (από σπόρους)

- **Ο πολλαπλασιασμός με σπόρους είναι δυσκολότερος, διότι πρέπει να γίνεται μετά την αποφλοίωση των καρπών (κράνα), και το κουκούτσι είναι σκληρό.**
- **Ο σπόρος μπορεί να συντηρηθεί με στρωμάτωση σε ψυχρές συνθήκες για 3-4 μήνες, και στη συνέχεια να γίνει η σπορά την άνοιξη (σε εξωτερικές συνθήκες, παρτέρια). Όμως, η φύτευση των σπόρων είναι πολύ αργή, και ανάλογα με τις συνθήκες μπορεί να φυτρώσει και μετά από 15 μήνες.**

Φυτάρια

- Τα νεόφυτα, μετά την φύτρωση πρέπει άμεσα να μεταφυτευθούν σε μικρά πλαστικά δοχεία (paper-pots), τον πρώτο χειμώνα να διατηρούνται σε θερμοκήπιο, την άνοιξη να μεταφερθούν σε εξωτερικό χώρο, και τελικά το φθινόπωρο να φυτευτούν στα αγροκτήματα.

Χρήσεις

- Από την αρχαιότητα, η κρανιά ήταν γνωστή για τις φαρμακευτικές της ιδιότητες, διότι οι καρποί χρησιμοποιούνταν κατά της διάρροιας και εντερικών παθήσεων.
- Επίσης, ο φλοιός, οι ρίζες και οι βλαστοί του δένδρου χρησιμοποιούνταν ως αντιπυρετικά.

Καρποί (χρήσεις)

- ο καρπός έχει ποικίλες χρήσεις, όπως:
- βρώση,
- παραγωγή άριστης ποιότητας ποτών,
- λικέρ,
- μαρμελάδες, κ.α..

(Καρποί)

Φαρμακευτικές ουσίες

- **Τα κράνα, περιέχουν χρήσιμες φαρμακευτικές ουσίες, όπως φλαβονοειδή, ανθοκυανίνες (σε μεγαλύτερη περιεκτικότητα από τα βατόμουρα και φραγκοστάφυλλα), αντιοξειδωτικές ουσίες και φαινολικά παράγωγα.**

Καρποί (βιταμίνες, ουσίες)

- **Οι καρποί εμπεριέχουν βιταμίνη C και υψηλή περιεκτικότητα σε σίδηρο (Fe), υψηλή περιεκτικότητα σε σκορβικό όξύ (μεγαλύτερη περιεκτικότητα από τα πορτοκάλια και τις φράουλες), καροτίνη και ταννίνες, ουσίες με στυπτικές ιδιότητες και πηκτίνες που ρυθμίζουν και βοηθούν στο πεπτικό σύστημα.**

Ξύλο

- Το ξύλο της κρανιάς θεωρείται πολύτιμο, διότι αντέχει στον χρόνο και στην θραύση.
- Πασίγνωστες είναι οι «βέργες» και «γκλίτσες» από το ξύλο της κρανιάς.
- Από το σκληρό ξύλο της κρανιάς κατασκευάζονται διάφορα ξύλινα αντικείμενα.

Παραγωγή

- Η παραγωγή των καρπών της καλλιεργούμενης κρανιάς είναι υψηλή και κυμαίνεται από 1000 έως 2.000 κιλά/στρέμμα, ανάλογα με την ηλικία, τις κλιματεδαφικές συνθήκες και τον φυτευτικό σύνδεσμο (3χ3μ, 4χ4μ).

Οικονομικές Ωφέλειες

- Το όφελος των καλλιεργητών υπολογίζεται υψηλό (2.000 έως 5.000 Ευρώ/στρέμμα), ανάλογα με την τιμή του κιλού πώλησης των καρπών (2-3 ευρώ/κιλό σημερινές τιμές), την ηλικία και την ποικιλία (προέλευση) της φυτείας.
- Το λικέρ των κράνων πωλείται σε υψηλές τιμές στο εξωτερικό (50-100 ευρώ το λίτρο).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Στην ευρύτερη περιοχή της Λαμίας, θα πρέπει να δοκιμασθεί και να καλλιεργηθεί η κρανιά (κατά προτίμηση σε αγροκτήματα των ορεινών, ημιορεινών και ημίσειων πεδινών περιοχών) .
- Η καλλιέργεια της κρανιά θα αυξήσει το εισόδημα των αγροτών και καλλιεργητών.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

